

11.1. Lovgivning om obligatorisk digital selvbetjening

Målsætning

Det er den overordnede målsætning i digitaliseringsstrategien, at alle borgere, der kan, som udgangspunkt skal anvende en digital løsning, når de skal foretage en ansøgning eller anmeldelse til det offentlige. Derfor vil regeringen på alle relevante områder tilpasse lovgivningen, så ansøgning, anmeldelse med videre til offentlige myndigheder frem mod 2015 som udgangspunkt skal ske digitalt. Lovgivningen skal tage højde for, at borgere, der er forhindret i at rette henvendelse digitalt, skal kunne henvende sig på anden vis.

Beskrivelse af initiativ

Der iværksættes et lovforberedende arbejde i regi af Finansministeriet og med deltagelse af de berørte fagministerier. I forbindelse med det lovforberedende arbejde skal det sikres, at den valgte fremgangsmåde ikke strider mod forvaltningsretslige regler, kommunalfuldmagten, udbudsreglerne og anden lovgivning i øvrigt.

På baggrund af det lovforberedende arbejde forventes det, at finansministeren kan fremsætte forslag til lov om ændring af forskellige love, som skal give de enkelte fagministre mulighed for at fastsætte regler om, at det på udvalgte opgaveområder, som udgangspunkt, bliver obligatorisk for borgeren at anvende digitale løsninger ved ansøgning, anmeldelse med videre. Den enkelte fagminister skal desuden have mulighed for at fastsætte, at support af det pågældende opgaveområde varetages af et fællesoffentligt supportcenter hos anden myndighed. Det skal fremgå af lovgivningen, at borgere, der er forhindret i at rette henvendelse digitalt, skal kunne henvende sig på anden vis.

Der er to begrundelser for at iværksætte initiativet:

1. Det kræver lovhjemmel at pålægge borgerne pligt til at anvende digitale selvbetjeningsløsninger.
2. Etablering af et fællesoffentligt supportcenter, som på sigt både tænkes at skulle varetage vejledning for stat, regioner og kommuner, kan give udfordringer i forhold til kommunalfuldmagten og udbudsreglerne. Det er den foreløbige antagelse, at disse udfordringer kan håndteres ved at give den enkelte minister hjemmel til at placere supportopgaver på eget ressortområde hos anden myndighed. På de kommunale områder vil supportopgaven formentlig uden videre i medfør af lov om kommunale borgerservicecentre kunne placeres i borgerservicecentrene.

Det forudsættes, at lovhjemmel etableres ved en samlelov. Denne vurdering tager udgangspunkt i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet. Vejledningen vedrører efter sin ordlyd flere lovændringer på samme ressortområde. Der er dog adskillige eksempler på samlelove, der omfatter ændringer på flere ressortområder, og hvor der er tale om ensartede ændringer, der har samme indholdsmæssige baggrund. Seneste eksempel er lov 341 af 27. april 2011 om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love (Obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige). Loven samler lovændringer på Økonomi- og Erhvervsministeriets, Fødevareministeriets Miljøministeriets områder.

Det er tanken, at vejledningspligten, undtagelser, eventuelle overgangsbestemmelser, retsvirkningen af at en ansøgning med videre, ikke indgives digitalt samt varetagelse af partsrepræsentation skal beskrives i bemærkningerne, der således nøje skal redegøre for, hvorledes bemyndigelsen tænkes udnyttet i de enkelte lovgivninger, der ændres med samleloven. Disse bemærkninger bliver så udmøntet i en bekendtgørelse, der regulerer det pågældende ansøgningsområde.

Lov 341 af 27. april 2011 er en fin skabelon for hvordan bemærkninger bør være, så Folketinget er godt og grundigt informeret om, hvordan hele udmøntningen vil blive tilrettelagt, herunder hvordan der tages hånd om ikke it-parate samt evt. overgangsbestemmelser.

Økonomi

Initiativet skal således understøtte målsætningen om fuld digital kommunikation med borgerne i 2015. Det er en forudsætning for gennemførelsen af fuld digital kommunikation med borgerne, at der etableres lovhjemmel til at borgeren skal kommunikere digitalt.

Der er ikke særskilt finansiering til initiativet, som gennemføres som led i initiativ *1.2 Alle borgere betjener sig selv på nettet..*

Organisering

Finansministeriet fremsætter forslag om samlelov og udfærdiger koncept for formulering af de centrale bestemmelser, som via samleloven ændrer den relevante fagspecifikke lovgivning.

Fagministerierne gennemgår selv egen lovgivning for hvert enkelt opgaveområde. Fagministerierne er ansvarlige for bidrag til samleloven på eget område, herunder i udarbejdelsen af specifikke lovbemærkninger. Finansministeriet har en koordinerende rolle som tovholder i processen og fremsætter af samleloven. Arbejdet koordineres i en arbejdsgruppe.

Ifølge bølgeplanen for fuld digital kommunikation drejer det sig om følgende ministerområder:

- Miljøministeriet (stat)
- Justitsministeriet (stat)
- Undervisningsministeriet (stat, kommuner)
- Socialministeriet (kommuner)
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet (kommuner)

Skatteministeriet har allerede hjemmel til fuld digital kommunikation. Skatteministeren har i skatteforvaltningsloven hjemmel til at fastsætte regler om digital kommunikation på sit sagsområde. Denne hjemmel blev indsat med vedtagelsen af lov 545 af 26. maj 2010. Tilsvarende forventer Undervisningsministeriet at have hjemmel til fuld digital kommunikation på SU-området, herunder tilbagebetaling af SU-lån, som administreres af Finansministeriet.

Proces for implementering

Sep 2011	Juridiske kontaktpersoner indmeldt fra alle berørte departementer
Okt 2011	Optages på lovprogram for Finansministeriet 2011-12
Nov 2011	Arbejdsgruppe nedsættes
Dec 2011	Arbejdsgruppen har bidraget til alle sagsområder
Jan 2012	Lovforslag klar til høring
Mar 2012	Loven fremsættes
Ultimo 2012	Ikrafttrædelse

Når loven er trådt i kraft, udstedes der bekendtgørelser om fuld digital kommunikation for hvert opgaveområde. Af bekendtgørelsen vil det fremgå, hvornår det enkelte opgaveområde bliver obligatorisk digitalt for borgeren.

Køreplan for etablering af lovhjemmel frem mod 2015

Der må påregnes at skulle udarbejdes en samlelov for hver bølge i bølgeplanen, dvs. 2013, 2014 og 2015, efter en tidsplan, som i store træk følger tidsplanen for lovgivningsprocessen i 2012.

Bilag

Formulering i lov 341 af 27. april 2011.

Formuleringen varierer en smule i samleloven, men lyder som udgangspunkt:

§ 1. Ministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation mellem X-styrelsen og borgeren skal foregå digitalt.

Stk. 2 Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende.

Stk. 3 En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Første forslag til formulering om support

§ 1. Ministeren kan overlade varetagelse af rådgivning til borgerne om anvendelse af it-systemer, der er omfattet af § x, til en anden myndighed.